

ת"פ 57615/05/13 - מדינת ישראל נגד יוחאי וינשטיין

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"פ 57615-05-13

בפני כב' השופט אברהם אליקים, סגן נשיא
המאשימה
נגד
הנאשם
יוחאי וינשטיין

גזר דין

מבוא

1. הנאשם הורשע לאחר שמיעת ראיות בביצוע עבירות של לקיחת שוחד- עבירה לפי סעיף 290 לחוק העונשין, התשל"ז- 1977 (להלן-החוק).

על פי הכרעת הדין הנאשם שימש כמזכיר עיריית נשר (להלן-העיריה) בשנים 1996-2004, מינואר 2004 הוא עבר לעיר קצרין ושימש שם כמזכיר העיר עד חזרתו לעיריית נשר בחודש יולי 2005 ושוב כיהן כמזכיר העיר עד מעצרו ביום 28.7.2010. במסגרת תפקידו שכונה גם מנכ"ל העירייה השתתף הנאשם בישיבות ועדת המכרזים של העיריה והיה אחראי בין השאר על אופן תפקודן של חברות המספקות כוח אדם זמני לעירייה ובכלל זה היה אחראי על חברת נ.ד.ד. השקעות בע"מ (להלן- נ.ד.ד.) שסיפקה שירותי כוח אדם לעירייה באמצעות מנהלה ובעליה עמאד פלאח (להלן פלאח) מאוחר יותר ניתנו השירותים באמצעות חברת וש"ס בע"מ שהייתה בשליטת פלאח.

בהכרעת הדין קבעתי כי במהלך השנים 2002 או 2003 ובהמשך משנת 2006 ועד חודש יולי 2010, לקח הנאשם מפלאח סכומים שונים, המהווים כספי שוחד, בתחילה סכום של 9,000 ש"ח לאחר מכן סכום נוסף של 18,000 ש"ח ומשנת 2006 מדי חודש בחודשו לקח הנאשם סכומים במזומן בגובה של 700 ש"ח לפחות, ובסה"כ קיבל הנאשם מפלאח סכום כולל של 78,300 ש"ח. לקיחת השוחד נפסקה בשל מעצרו של פלאח והנאשם.

עוד אפנה לקביעה כי עזות המצח של הנאשם עלתה מתיאורו של פלאח כי כשהגיע היום ה-20 לחודש וטרם שולם תשלום השוחד החודשי, הנאשם היה מתקשר כדי לדרוש למעשה את כספי השוחד וחשוב להזכיר, לא מדובר בחוב של פלאח אותו הוא מחזיר בתשלומים, מדובר בכספי שוחד שקבלן כוח אדם משלם לממונה עליו מטעם העיריה שגם יכול להעביר מידע שלילי בקשר לחברה שלו ולגרום להפסקת העבודה עימה.

על פי הראיות הנאשם כמזכיר העירייה הפקיר את האינטרס הציבורי כדי לפתור את בעיותיו הכלכליות ובפועל גרם נזק לקופה הציבורית ולשירות רע שקבלו תושבי העיר מחברת נ.ד.ד.

2. זה השלב להזכיר כי במקביל לקשרי השוחד שבין הנאשם לבין פלאח התפתחו יחסים דומים בין פלאח לבין פרדי מליק ששימש סגן וממלא מקום ראש העירייה (להלן-מליק), בגין מעשיו נוהל הליך נפרד (ת"פ 57551-05-13 בבית המשפט המחוזי בחיפה), הוא הורשע ונדון בין השאר ל-3 שנות מאסר בפועל וערעורו על ההרשעה והעונש עומד להתברר בבית המשפט העליון). פלאח הודה והורשע בהליך נפרד בו טרם ניתן גזר דין.

ראיות לעונש

3. לנאשם אין הרשעות קודמות ולמאשימה לא היו ראיות לעונש. מטעמו של הנאשם העידו 6 עדים:

-יצחק לוי ששירת עימו בצבא ולאחר מכן עסק בתפקידי חינוך בעיריית נשר. לדבריו הנאשם תרם תרומה משמעותית לקידום מערכת החינוך (צרף מכתב ששלח לו בשנת 2009, ס/1) וגם סייע במקרה ספציפי להסדיר מעבר בטוח לתלמידים.

-יעקב בכר תושב העירייה שסבל מבעיות כלכליות והנאשם עזר לו ולמשפחתו.

-חיים וייסלברג עובד עירייה שנעזר בנאשם לתת מענה לתושבים בעת מלחמת לבנון השנייה וסייע גם בתחומים נוספים.

-דניאל תומר וינשטיין אשר בגיל 17 היה ללא משפחתו הביולוגית שנטשה אותו ואז הכיר את הנאשם ואת בתו ומאז הפך להיות חלק בלתי נפרד ממשפחת הנאשם שסייעה לו בחייו, היום הוא בן 24 קצין בצבא.

-איציק חידרסקי פעיל בוועדי ההורים בעיריית נשר שהכיר את הנאשם במסגרת סדנאות הורים לעניין שמירה של בתי ספר גנים ופארקים. הנאשם סייע לאותן סדנות וגם נטל אישית חלק בשמירה על בתי הספר, עוד תאר מקרה כי ניסה לתת לנאשם ולאשתו מתנה, מנוי למועדון והנאשם סרב ואף יעץ לו להתחשב בעובדת שמעדה.

-אליעזר זנדברג, מי שהיה בעבר שר בממשלה וחבר כנסת והכיר את הנאשם כחלק מעבודתו של הנאשם במפלגת צומת, בנוסף להיכרותו עם אשת הנאשם שהיא חברת ילדות שלו העיד כי הנאשם אירגן את הפעילות המפלגתית במקצועיות, בהגינות ובמסגרת חיי המשפחה היה איש משפחה מסור שדאג למשפחתו ולהוריו.

בנוסף הוגשו מטעם הנאשם מסמכים שונים (ס/2), הכוללים סיכום מידע רפואי בקשר לנאשם, החלטה מיום 20.5.2015 לפיה הוצא צו כינוס לנכסי הנאשם, מכתב מאביו המבקש שלא להטיל עליו עונש של מאסר בפועל, מכתבים של כרמלה ישראלי, מור קיסר אהרון ולימור סעדון עובדות עירייה המתארות את אופיו

ומסמכים שונים מתקופות שונות חלקן מלפני שנים לא מעטות כגון הבעת הערכה מיום 4.11.2003 על ניהול מערכת בחירות בעיריית נשר או מכתב הערכה מיום 12.10.1993 על סיוע מוערך בהבאה לקבורה של 3 חללי צה"ל. מכתבים נוספים, תעודות הערכה וכדו' לא אפרט את תוכנם משום שלא מצאתי אותם רלבנטיים. במהלך הטיעונים הוגש גם תרשים המתאר את בעלי התפקידים בעירייה (4/ס).

תסקיר שירות המבחן.

שירות המבחן התרשם מקיומה של נזקקות לטיפול בתחום המרמה, להערכת קצינת המבחן לאור מצבו הנפשי של הנאשם הטלת מאסר בין כתלי הכלא עשויה להביא להחמרה במצבו הנפשי, בהתחשב בעובדה כי מדובר במעורבותו הראשונה בפלילים, לקיחת אחריות על מעשיו ונכונותו להשתלב בטיפול המליצה קצינת המבחן להטיל על הנאשם ענישה הרתעתית בעבודות שירות ולהעמידו בצו מבחן למשך שנה וחצי.

אציין כבר עתה כי לא ברור לי כיצד מסתמכת קצינת המבחן במסקנותיה על הקביעה של לקיחת אחריות על מעשיו כאשר בו זמנית באותו עמוד היא כותבת כי הנאשם שלל מעורבות בעבירת שוחד.

תמצית טענות הצדדים

4. ב"כ המאשימה בטיעוניו בכתב (1/ט) ובעל פה ביקש לראות את מסכת המעשים כאירוע אחד, לקבוע מתחם עונש הולם שבין 2 ל-5 שנות מאסר בפועל ולהשית על הנאשם עונש של מאסר בפועל בתוך המתחם ביחד עם מאסר על תנאי משמעותי וקנס כבד.

לדבריו מאחר ואין מקום לעשות אבחנה בין הנאשם לבין מליק המתחם המוצע הוא בהתאם למתחם שנקבע בגזר דינו של מליק. עוד הזכיר כי בעת קביעת רמת הענישה יש להתייחס לעובדה כי חוק העונשין תוקן בחודש פברואר 2010 (תיקון 103) העונש בגין עבירת השוחד הוחמר מ-7 ל-10 שנות מאסר, יש להתייחס לרמת הענישה מלפני תיקון החוק. בטיעוניו ניתח וחייד את חומרת מעשיו של הנאשם והבהיר כי על בית משפט להילחם בתופעת השחיתות. הנאשם תכנן את מעשיו, לקח שוחד במספר רב של פעמים וגרם נזקים מוחשיים לעיריית נשר, לתמיכה בטענותיו הפנה לפסקי דין שונים לחלקם אתייחס בהמשך.

5. הסנגור בטיעוניו בכתב (3/ס) ובעל פה ביקש לדחות את מתן גזר הדין עד שהנאשם ישלים טיפול במסגרת שירות המבחן, עוד ביקש לקבוע כי מתחם העונש ההולם הוא בין 6 חודשים אשר יבוצעו בעבודות שירות לבין שנתיים מאסר. במידה ולא תתקבל הבקשה לדחות את גזר הדין ביקש להמנע מעונש מאסר כלל ולחלופין ביקש להשית מאסר בן 6 חודשים לביצוע בדרך של עבודות שירות. עוד הפנה לפסק דין של בית משפט שלום לפיו במקרים של שיהוי בלתי סביר יש לתת לכך ביטוי בעת קביעת הרף התחתון של המתחם (ת"פ 10037-07-11 מדינת ישראל נגד פטלביץ (12.9.2013) (להלן-עניין פטלוביץ)).

לטענתו הנאשם ופלאח נמצאים על אותו מישור והנזק שנגרם הוא במישור הערכי והעקרוני מבלי שנגרם

נזק כלל אלא תועלת, העיריה חסכה לדבריו במישור המעשי מאות אלפי שקלים בשל העסקת החברה בראשות פלאח. יש לטעמו לקחת בחשבון כי הנאשם לא נהנה מהכספים באופן אישי אלא העבירם לנושיו. הוא הדגיש את הזמן שחלף מאז החקירה ועד היום כ-7 שנים במהלכם הנאשם היה בחוסר וודאות וחוסר אונים מוחלט וכיום בחרדה ובפשיטת רגל, כתב האישום הוגש בחלוף 3 שנים ולאחר מכן במשך שנתיים התמשכו ההליכים בשל התנהגות פלאח.

לתמיכה בטענתו כי רמת הענישה הנוהגת נעה בין 6 חודשי עבודות שירות ל-3 שנות מאסר הפנה לפסקי דין שונים וביקש להבהיר כי מליק הורשע במעשים חמורים יותר ועל עונשו-3 שנות מאסר המאשימה לא ערערה (פסקי הדין כוללים גם פסקי דין ישנים מלפני תיקון 113 ופסקי דין בהם היו הסדרי טיעון לעונש).

אשר לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה הפנה להעדיר הרשעות קודמות, למצבו הכלכלי והרפואי של הנאשם, הפגיעה של העונש במשפחתו של הנאשם ובהוריו המבוגרים. הגיש את מכתבו של אבי הנאשם, יליד 1929, ניצול שואה שהוחזק בכלא על ידי הנאצים במשך 5.5 שנים, ובנוסף ניתח את עדויות עדי האופי השונים והמסמכים שהוגשו כדי ללמד זכות על הנאשם.

לטענתו הנאשם נענש כבר בכך שאיבד את הקריירה הציבורית, איבד את עבודתו והוא מנסה לשמור על כבודו ולשלם את חובותיו.

הסנגור סבור כי הנאשם נוטל אחריות מלאה על מעשיו תוך הבהרה כי שום אדם בר דעת לא יכול היה לראות במעשיו כמעשים מושחתים. ביקש לזקוף לזכותו את תרומתו לחברה בתקופה ששירת בצבא, כקצין העיר ובעירייה ולסיכום, ביקש לראות במצבו הכלכלי כמצב אישי קיצוני ובשל מאמציו לשלם לנושיו את חובותיו לעודד אפיק שיקומי זה ואף לחרוג ממתחם העונש לקולא.

בתום הטיעונים הנאשם הביע צער על מעשיו והבהיר כי ניהל את המשפט כדי להוכיח את חפותו. לדבריו לאחר קריאת הכרעת הדין הוא מקבל על עצמו אחריות מלאה, הוא לא היה צריך לקבל כספים מפלאח ולהעמיד עצמו בניגוד עניינים חמור, הסביר את מצבו הכלכלי הקשה כמניע למעשיו ואת עינוי הדין וחוסר הוודאות המתמשך. הפנה למצבו הבריאותי ולפגיעה שמעשיו גרמו להוריו הקשישים ולמשפחתו.

דיון

אקדמת מילין

6. נסיבות ביצוע העבירות נקבעו בהכרעת הדין, בין השאר קבעתי במפורש כי הנאשם קיבל כספי שוחד בסכום כולל של 78,300 ש"ח, הסנגור בפתח טיעוניו (סעיף 3) מבקש לקבוע קביעה אחרת ולהניח כי הנאשם קבל 45,000 ש"ח ובקשה זו דינה להידחות על הסף. בעת ניתוח עדותו הלא אמינה של הנאשם ציינתי כי הנאשם טוען כי קבל כספים בסכום של 45,000 ש"ח

ולא 78,300 ש"ח ולצורך ההרשעה בעבירת השוחד הבהרתי כי אין משמעות לגובה הסכום. אך הדגשתי כי עדותו של הנאשם אינה אמינה וקבעתי במפורש כי סכום כספי השוחד עמד על 78,300 ש"ח ולכן אין לסטות מהקביעות בהכרעת הדין.

אירוע/אירועים

7. על פי הראיות שהוצגו אני סבור כי יש לקבוע כי כל עבירות לקיחת השוחד בוצעו כחלק מאירוע אחד, כחלק מניצול מעמדו של הנאשם אל מול החברה הקבלנית ופלאח בעליה. אמנם לאחר שני סכומי השוחד הראשונים שלקח הנאשם הייתה הפסקה למשך מספר שנים, אך לא בשל שינוי בתכנית העבריינית אלא משום שהנאשם עזב את תפקידו למשך תקופה מסוימת ומשחזר לעירייה שבה מערכת היחסים המושחתת למסלולה ואף החמירה. מאותו שלב לקח הנאשם כספי שוחד בכל חודש במהלך 4 שנים רצופות. כל המעשים היו קשורים ביניהם קשר הדוק וכפי שהעיד פלאח אם קרה שהתעכב תשלום בחודש מסוים, מיד הגיעה שיחת טלפון מהנאשם ובה דרישה לקבל כספי שוחד.

בהתאם לכך אקבע מתחם עונש הולם אחד לאירוע הכולל, בעת קביעת גבולות המתחם אתיחס לעובדה כי האירוע התפצל לעשרות מעשים, כ-50 מקרי לקיחת שוחד לאורך השנים ומיותר לציין כי דין האירוע הכולל 50 עבירות אינו כדין אירוע הכולל מעשה אחד ואפנה בעניין זה ל ע"פ 1082/14 ג'סאר נגד מדינת ישראל (23.7.2015):

"הלכה היא כי גם כאשר כמה מעשים נחשבים כחלק מ"אירוע" אחד הרי שבקביעת מתחם הענישה יש תמיד להביא בחשבון את מספרם וחומרתם של המעשים, כך שמתחם הענישה בגין האירוע יכול לעלות אף על עונש המקסימום בגין מעשה אחד".

מתחם העונש ההולם

8. במקרה זה נפגעו פגיעה קשה האינטרס הציבורי של שמירה על טוהר המידות וניקיון כפיהם של משרתי הציבור. נפגעה קשה גם השמירה על אמון הציבור במינהל הציבורי ועל פעילותו התקינה של המינהל הציבורי.

אשר למדיניות הענישה הנהוגה אפתח בפסק דין אליו הפנה ב"כ המאשימה.

ע"פ 267/13 מדינת ישראל נגד לוי (23.6.2013) (להלן-ענין לוי). באותו מקרה הנאשם שימש כגזבר ומזכיר מועצה אזורית ולקח שוחד במקרה אחד מקבלן. בית המשפט העליון קבל את ערעורה של המדינה והחמיר בעונשו מ-12 חודשי מאסר ל-24 חודשי מאסר בפועל גם באותו מקרה בוצעה העבירה עובר לתיקון 103 לחוק ואפנה לפסק דינה של כב' השופטת ברק ארז:

"לא ניתן להפריז בחומרתה של תופעת השחיתות השלטונית, שאוכלת בכל פה בתפקודן התקין

של הרשויות ומכרסמת בלגיטימיות שלהן. בית משפט זה עמד על חומרתה של התופעה כבר בתחילת דרכו, וככלל אימץ עמדה מחמירה כנגד עובדי ציבור שחטאו בשחיתות...החשיבות הנודעת לענישה קפדנית בתחום זה נובעת לא רק מחומרת העבירות ומנזקיהן, אלא גם מן הקושי הטמון, באופן טבעי, בגילויין.... אם כן, נדרשת בתחום זה ענישה משמעותית ומרתיעה אשר תציב מענה ראוי לביצוען של עבירות אלו".

עוד ראוי להפנות לע"פ 3927/16 מדינת ישראל נגד בר-זיו (23.2.2017) (להלן-ענין בר-זיו) שניתן לפני זמן קצר וחשיבותו בסקירת מדיניות הענישה הראויה בעבירת שוחד לאורך השנים. באותו מקרה דובר על סוהר שקבל שוחד בשלושה מקרים, בית המשפט המחוזי הסתפק בעונש של 6 חודשי עבודות שירות, בית המשפט העליון החמיר בענישה והעמיד את עונשו על 12 חודשי מאסר בפועל:

"רבות מאוד כבר נכתב על סכנתה המרובה של תופעת השוחד במערכות השלטון להשחתת המידות ולפגיעה בחוסנה ובצביונה של החברה...גם בית משפט זה עמד פעמים רבות לאורך השנים על סכנותיה וכיעורה של תופעת השוחד ועל פגיעתה במרקם החברתי, בחוסן המוסרי ובמידת האמון אותו רוחש הציבור למוסדות השלטון, כמו גם על הצורך הנגזר מכך בהחמרת הענישה של עובדי ציבור החוטאים בנטילת שלמונים. ובענין הולילנד (ע"פ 4456/14 קלנר נ' מדינת ישראל (29.12.2015)), תחת הכותרת "על השוחד ועל העיוורון", הטעים השופט נ' הנדל: "... התפשטותה של תרבות השוחד מדרדרת, ואף בצעדי ענק, את איכות השירות הציבורי ואת האמון שהציבור הרחב רוחש לעובדי הציבור. מכאן הצורך לקבוע איסור פלילי ברור על עבירות השוחד, בגלגוליהן השונים. יש להבטיח כי עובד הציבור יגשים את תפקידו כנדרש, ויפעל על פי הכללים ואמות המידה הראויות" (שם, בפסקה 2 לחלק הכללי)".

ראו גם רע"פ 3292/15 לחיאני נגד מדינת ישראל (17.11.2015)

"... ההשלכות של תופעת השחיתות במערכות השלטון, חורגות הרבה מעבר להיבט הצר של מעשה עברייני הפוגע בקרבן עבירה מוגדר. בניגוד לעבירות 'רגילות', קורבנותיה של השחיתות השלטונית הם הציבור כולו. השחיתות השלטונית מהווה איום אסטרטגי על החברה. לשחיתות השלטונית יש השלכות שליליות רחבות ועמוקות - חברתיות, פוליטיות, מוסריות, כלכליות ואחרות - להן פוטנציאל ממשי לפגיעה גם בחוסן הלאומי של המדינה. כישלון במאבק בתופעה זו עלול להביא להתפרקות חברתית ולקריסה כלכלית".

בע"פ 5189/08 מדינת ישראל נגד בניזרי, פסקה 63 (24.6.2009) התברר ענינו של השר בניזרי שהורשע בעבירות לקיחת שוחד, בית המשפט העליון קיבל את ערעור המדינה והעמיד את עונשו על 4 שנות מאסר בפועל במקום 18 חודשים שגזר בית המשפט המחוזי וכך נקבע:

"... התופעה של שחיתות גוברת בחברה הישראלית, תופעה שלא פסחה גם על מוסדות השלטון, והשלמה עמה כמוה כהשלמה עם הסתאבות ואובדן מוחלט של האמון במינהל הציבורי. כדי להתמודד עם נגע זה ולהרתיע את הרבים, לא די עוד במלל ודברי כיבושין, והגיעה העת לעשות מעשה, על ידי הצגתו של תג מחיר גבוה מזה שהיה נהוג

בעבר לצדן של העבירות בתחום זה".

ולסיום פרק זה אפנה לע"פ 8758/15 כרמל נגד מדינת ישראל (23.3.2016) באותו מקרה הורשע הנאשם קצין במשמר הגבול בחמשה מקרי לקיחת שוחד, בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הולם שבין שנה ל-4 שנות מאסר בפועל והשית עליו מאסר בפועל למשך 18 חודשים. בית המשפט העליון דחה את ערעור הנאשם וקבע כך:

"ככלל, מדיניות הענישה הנהוגה בעבירות שוחד כוללת רכיב מאסר בפועל..עונשו של המערער אינו חורג ממדיניות הענישה הנהוגה בעבירות כגון דא (בעניין טרייטל, הושת מאסר בפועל לתקופה של 18 חודשים בגין שש עבירות של קבלת שוחד; בעניין מלכה הושת מאסר בפועל לתקופה של 15 חודשים בגין חמישה מעשי שוחד; בעניין קבילו, הושת מאסר בפועל לתקופה של 18 חודשים - לאחר התחשבות בשיקולים מיוחדים לקולה - בגין 10 עבירות שוחד)".

9. אשר לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה (סעיף 40ט' לחוק) מעשיו של הנאשם היו מתוכננים היטב, בהתאם לקביעותי בהכרעת הדין הנאשם הפך את מערכת היחסים שהייתה לו עם פלאח כאמצעי לקבלת כספים חודשיים, הוא היה מודע לכל תשלום ותשלום, דאג לתעד ולערוך רישומים במחשב "ולהזכיר" לפלאח כי עליו לשלם את כספי השוחד מידי חודש בחודשו.

חשוב לזכור כי העבירות בוצעו לאורך תקופה ארוכה, עבירת השוחד לא התבטאה רק בלקיחת כספים אלא במתן תמורה מצד הנאשם וגם התנהגותו זו הייתה מתוכננת היטב כדי לתמרץ את פלאח להמשיך ולשלם כספי שוחד. הנאשם שקיבל כספים מפלאח דאג להיטיב עימו באמצעות כספי הקופה הציבורית ובשל תפקידו הייתה לו השפעה ישירה על מצבה הכספי של חברת נ.ד.ד ומנהלה פלאח. ברצותו, היה הנאשם מוסיף להם 700 ימי עבודה כדבריו על כל המשתמע מבחינת ההטבה הכספית לפלאח כתוצאה מכך, ברצותו היה מתעלם מקיפוח עובדי נ.ד.ד על ידי פלאח ומונע בכך הפסקת ההתקשרות עם פלאח.

גם בשלב מאוחר יותר הנאשם אשר ידע כי פלאח שמשלם לו את כספי השוחד מעוניין בזכיית חברת ו.ש.ס שהוא קשור אליה, הוא עשה ככל שיכל לסייע לו.ש.ס לזכות במכרז, בסדרה של מעשים מתוכננים ומתואמים היטב.

הנאשם גרם נזקים חמורים לקופה הציבורית בשל התנהגותו המושחתת, כמתואר בהכרעת הדין הנאשם יצר תלות פסולה אותה תאר גם פלאח שיצרה מצב בלתי אפשרי לפיה הנאשם, קרי- מנכ"ל ומזכיר העיריה הפקיר את האינטרס הציבורי כדי לפתור את בעיותיו הכלכליות גם בעזרת פלאח ובפועל הנזק נגרם לקופה הציבורית ולשירות הרע שקבלו תושבי העיר מחברת נ.ד.ד.

העירייה לרבות באמצעות מבקר העירייה מצאה כשלים בפעולת חברת נ.ד.ד ופלאח מנהלה שחייבו מבחינת האינטרס הציבורי הפסקת ההתקשרות עימו. הנאשם בתפקידו כמזכיר העיריה הציע לפלאח מנהל החברה הכושלת להקים חברה חדשה ולהשתתף במכרז בשם אחר כדי להסוות מפני גורמי העיריה את הקשר שבין פלאח לחברה החדשה, התנהגות עבריינית לכשעצמה מצידו של הנאשם נגד האינטרס של העירייה.

10. אשר לסיבות שהביאו את הנאשם לבצע את העבירות לא קבעתי מימצא בנושא בהכרעת הדין. דחיתי את ניסיונו של הנאשם במהלך שמיעת הראיות לייחס את התנהגותו למצבו הכלכלי, כפי שקבעתי גם העני וגם העשיר חייבים שלא לקחת שוחד ואין בקורות חייו של הנאשם או בנפילתו הכלכלית כדי להצדיק לפגוע בטוהר המידות ובנכסי ציבור כדי להיטיב את מצבו הכלכלי.

תהיתי לאורך כל ניהול המשפט הכיצד מודה הנאשם בפתח משפטו כי קבל כספים במעטפות, תמיד בסתר, במקרה אחד בחדר השירותים של העירייה מבלי שהוא מוצא כל פגם במעשיו ועל פי התרשמותי מעדותו הלא אמינה של הנאשם, לא המצב הכלכלי היה הגורם להתנהגותו. למצער סמוך לאחר התשלום הראשון דובר בתאווה בצע ורמה מוסרית ירודה של עובד ציבור בתפקיד בכיר שניצל מעמדו הרם כדי "לעשות לביתו". בהכרעת הדין קבעתי כי למצער מהשלב בו נוכח שאינו צריך להחזיר את התשלום הראשון שהוצג כהלוואה תאוותו לבצע גדלה והוא הפך את "העזרה לחבר" למנהג של קבע בדרך של לקיחת תשלום חודשי במעטפות מזומנים.

בטרם סיום פרק זה אציין כי לא מקובלת עליי טענתו של הסנגור לפיה במקרים של שיהוי מעת ביצוע העבירה ועד הגשת כתב האישום, השיהוי מצדיק התחשבות בעת קביעת הרף התחתון של מתחם העונש ההולם וכל זאת בהסתמך על דעתו של שופט בית המשפט השלום בתל אביב בעניין פטלביץ הנ"ל.

הדרך בה נקבעים גבולות מתחם העונש ההולם קבועה בחוק העונשין ובפסקי דין של בית המשפט העליון, אין בסיס בחוק או בפסקי הדין של בית המשפט העליון לטענה זו.

לשיהוי-במידה והוא קיים, יש לתת ביטוי בעת קביעת העונש המתאים.

עוד אבהיר כי מעצם עקרון ההלימה לא ניתן להתייחס לכל העבירות באותה מידה, באותו תיק של בית משפט השלום דובר על עבירות עוון של מכירת כדורי וויאגרה ובין השאר התייחס בית משפט השלום לעובדה כי שיהוי של יותר מ-4 שנים בעבירת עוון, נחשב לשיהוי קיצוני ובלתי סביר, איני סבור שניתן להסיק מסקנה כל שהיא מאותו תיק.

11. בעת קביעת קצוות המתחם יש להתייחס לתיקון 103 לחוק ולזכור כי העונש המקסימלי בגין עבירה אחת של לקיחת שוחד עמד נכון למועד ביצוע העבירות על 7 שנות מאסר ויש גם לזכור כי במקרה זה מדובר בסדרה ארוכה של עבירות, שנעשתה במשך שנים ולכן עמדת המאשימה לפיה הקצה התחתון של המתחם צריך לעמוד על שנתיים בלבד והקצה העליון על 5 שנות מאסר בלבד, היא עמדה מקלה מאוד. ואזכיר את שנקבע כבר בע"פ 4910/14 ג'אבר נגד מדינת ישראל (29.10.2014):

"העונש המקסימאלי האפשרי שניתן להטיל בגין האירוע כולו הוא העונש שמתקבל מצבירת עונשי המקסימום בגין כל אחד מ"המעשים" הכלולים ב"אירוע".

כך שאילו לא הכלל כי אין בית משפט מעמיד עצמו כקטגור יותר מקטגור, הייתי קובע מתחם שקצותיו גבוהים יותר (ראו ע"פ 5611/14 אבו עוואד נגד מדינת ישראל (8.5.2016) וע"פ 2847/16 רשיד נגד מדינת ישראל עמוד 8

(9.3.2017)) כמובן שלא נעלמה מעיני קביעת בית המשפט בתיק המקביל בעניין מליק בו נקבע מתחם שבין 2 ל-5 שנות מאסר בפועל וגם מסיבה זו אאמץ את אותו מתחם.

בהתחשב בערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירות, במידת הפגיעה בהם, במדיניות הענישה הנהוגה והראויה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירות אני קובע כי העונש ההולם במקרה זה הוא מאסר במתחם שבין 2 ל-5 שנות מאסר בפועל ובנוסף אני קובע כי מתחם שיעור הקנס ההולם עומד בין 80,000 ש"ח לבין 200,000 ש"ח וזאת לאחר שהתחשבתי גם במצבו הכלכלי של הנאשם בהתאם לסעיף 40 לחוק מצד אחד ובתקרה המקסימלית בעבירות בהן מתקבלת טובת הנאה בהתאם לסעיף 63(א) לחוק מצד שני.

העונש המתאים

12. לא מצאתי הצדקה לסטות במקרה זה ממתחם העונש ההולם משיקולי שיקום, הן בהתאם לקביעותיו של בית המשפט העליון ולמרות תוכנו של תסקיר שירות המבחן. אפנה לקביעת בית המשפט העליון בעניין בר-זיו הנ"ל:

"הלכה פסוקה היא כי בענישה בגין עבירות שוחד, יש להעניק מעמד בכורה לאינטרס הציבורי על פני שיקולים אחרים, ואין לחרוג ממדיניות הענישה המחמירה הכוללת מאסר מאחורי סורג ובריה, לרבות משיקולי שיקום... זאת, בין היתר, מאחר שכמו המשיב בעניינינו, רוב המעורבים בעבירות שוחד ובעבירות "צווארון לבן" אחרות אינם "עבריינים מועדים", אלא אנשים נורמטיביים וחסרי עבר פלילי שאינם עבריינים "טעוני שיקום", והסיכון שיחזרו לבצע עבירות בכלל, ועבירות מהסוג שבגינו הורשעו בפרט - נמוך ממילא. לכן, בעבירות כאלה יש ליתן כאמור משקל מכריע לשיקול של הרתעת הרבים, בבחינת "למען יראו וייראו. זאת ועוד, גם תסקירי שירות המבחן לא יכולים להוות בסיס לסטייה ממתחם הענישה מטעמי שיקום".

איני סבור כי יש לאמץ במקרה זה את האמור בתסקיר שירות המבחן, כלל מושרש הוא כי אין חפיפה בין שיקוליו של שירות המבחן לבין שיקולי בית המשפט. במקרה זה נראה שהתוצאה אליה הגיע שירות המבחן לא נתמכת בתוכנו של התסקיר עצמו.

קצינת המבחן הגדירה את התנהגות הנאשם כמעורבות ראשונה בפלילים והגדרה זו נכונה אך יש בה לתאר בצורה לא מדויקת את העובדות. זו הרשעה ראשונה אבל לא עבירה ראשונה, לא מדובר במעידה חד פעמית. במשך 4 שנים רצופות מדי חודש בחודשו קבל הנאשם שוחד (קדמו לכך שתי לקיחות שוחד בשנים 2002 או 2003), כך במשך 50 פעמים ביצע הנאשם עבירה של לקיחת שוחד תוך פגיעה בציבור. העובדה שהוא לא נתפס לפני חודש יולי 2010 אינה יכולה להיזקק לזכותו ואדגיש כי הנאשם הפסיק לבצע עבירות לא בשל היותו אדם נורמטיבי אלא רק בשל מעצרו.

עוד לא מובן לי כיצד מבסס שירות המבחן את המלצותיו בין השאר על כך שהנאשם לקח אחריות על מעשיו כשהנאשם מבהיר לקצינת המבחן כי הוא "שולל שהיה מעורב בעבירה של שוחד" (שזו העבירה היחידה בה

(הורשע). איך ניתן גם לקחת אחריות ללקיחת שוחד וגם לטעון שלא ביצע עבירה של שוחד?

13. אשר לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה (סעיף 40'א' לחוק) אין לי ספק כי עונש של מאסר בפועל יפגע בנאשם אשר פרט למעצרו בתיק זה לא היה מעולם במעמד של אסיר ויש להתייחס כמובן גם לגילו (הנאשם יליד 1952, כבן 65 היום).

בנושא מצבו הבריאותי אשר על פי תסקיר שירות המבחן הטלת מאסר בין כתלי הכלא תביא להחמרה במצבו, לא מצאתי ביטוי לכך במסמכים הרפואיים, הנאשם אובחן כסובל מחרדה ודכאון (מסמך מיום 16.2.2017 כחלק מס/2) אולם אין באותו מסמך התייחסות למצב חריג, על טיפול מיוחד שיש לתת לנאשם וגם פרק "מהלך המפגש" באותו מסמך לא מצביע על מצב רפואי המצריך יחס טיפולי מיוחד.

אך טבעי הוא כי מי שנקלע להליכי פשיטת רגל ומואשם ומורשע בעבירות חמורות (ההרשעה מיום 27.11.2016 כשלושה חודשים לפני הפנייה לרופא המקצועי) יהיה חרד לגורלו. וראו לעניין זה רע"פ 1076/16 כהן נגד מדינת ישראל (11.2.2016).

"הנחת המוצא היא שגורמי הרפואה בשירות בתי הסוהר ערוכים לטפל באסירים במצבים רפואיים שונים, כולל מצבים רפואיים שאינם פשוטים, וחזקה היא שהאסיר יקבל את הטיפול הרפואי לו הוא נזקק בין כותלי בית הסוהר".

עוד אציין כי הוריו המבוגרים של הנאשם יפגעו בצורה קשה, נוגע ללב היה לקרוא את מכתבו של אביו של הנאשם (חלק מס/2) ניצול שואה שסבל קשות בחייו וביקש כי לא יוטל על הנאשם עונש של מאסר, אתחשב בפנייה מרגשת זו אך לא אוכל לקבלה במלואה. לא ניתן להימנע מבחינה ציבורית ועקרון ההלימה שלא להטיל מאסר בפועל ממש.

הנאשם לא נטל אחריות על מעשיו, לא בתחילת ההליך, לא במהלך עדותו וגם לא בפני קצינת המבחן. בדרך של משחקי מילים הוא מביע צער ומבקש סליחה ומסתתר תחת אמירה שהוא מבין היום שטעה, כל עוד הוא שולל קבלת שוחד ומתעקש בטיעוניו באמצעות סנגורו (סעיף 6.3) כי לקיחת השוחד הביאה לחסכון של מאות אלפי ש"ח לעירייה מראה כי הוא מתעלם ממעשיו המושחתים וממהותה של פגיעה בטוהר המידות.

מיותר לציין כי כפירתו של הנאשם באשמה וניהול משפט על ידי הנאשם לא יזקפו לחובתו.

לזכותו של הנאשם אזקוף את התנהגותו החיובית ותרומתו לחברה במהלך רוב שנות פעילותו, עדים רבים העידו לטובתו וחלקם שלחו מכתבים ואפנה לסקירת הראיות לעונש כאמור לעיל וגם מסיבה זו לא אמצה את הדין עם הנאשם.

הנאשם העלה טענה של חלופת הזמן מעת ביצוע העבירה כסיבה להקלה כאמור בעונשו.

במקרה שלפניי מדובר בעבירות רבות של לקיחת שוחד, שנחשפו בחודש יולי 2010, כתב האישום הוגש ביום 23.5.2013, אני סבור כי לכך ייקרה שיהיו קיצוני ובלתי סביר. ב"כ המאשימה הסביר בטיעונו בכתב כי המאשימה התעכבה בין השאר בשל היקף חומר החקירה והתמשכות הליכי השימוע. בנושא הליכי השימוע לא הובא בפניי מידע, אך היקף חומר החקירה אכן היה רב, עובדה שבאה לידי ביטוי גם במהלך שמיעת הראיות ולכן אני סבור כי פרק הזמן שחלף עד להגשת כתב האישום מצדיק הקלה בעונש.

אולם יש להתחשב בפרק זמן של שנתיים ממועד הגשת כתב האישום שהוגש בתחילה נגד הנאשם ופלאח יחדיו. במהלך אותן שנתיים ועד ליום 15.7.2015 פלאח הכשיל את בירור המשפט הביא לביטול דיונים רבים, עד שהוחלט על הפרדת הדיון. ראו לעניין שקלול הזמן שחלף ברע"פ 7738/10 ג'אבר נגד מדינת ישראל (26.10.2010) לרבות התחשבות בציבור שאין לפגוע בו בשל השתהות הליכים בוודאי בעבירות כה חמורות.

לעובדה שלנאשם אין עבר פלילי אייחס משקל נמוך ואפנה למה שנקבע על ידי בית המשפט העליון בענין לוי הנ"ל:

"בנסיבות העניין אף יש לתת משקל מוגבל לנסיבה של היעדר עבר פלילי מצד המשיב. ...כאשר עסקין בעבירות של לקיחת שוחד או גניבה בידי עובד ציבור, נראה כי משקלו של שיקול זה נגרע...הרי, ברוב המקרים נסיבה זו מהווה "תנאי" נדרש לכהונה בתפקיד המאפשר את ביצוען של עבירות מסוג זה. מעצם טיבן של העבירות נשוא ההרשעה, הן צפויות להיעבר על-ידי אנשים "נורמטיביים".

14. בהתאם למדיניות הענישה כפי שתוארה למשל בעניין בר-זיו הנ"ל וסעיף 40 לחוק אני סבור כי יש צורך במקרה זה בהרתעת הרבים מפני ביצוע עבירות מסוג העבירה שביצע הנאשם וכי יש סיכוי של ממש שהחמרה בעונשו של הנאשם תביא להרתעת הרבים, העונש יהיה בתוך מתחם העונש ההולם.

בהתחשב בכל האמור לעיל, אני סבור כי עונשו של הנאשם צריך לכלול מאסר בפועל ממושך. ראו למשל כי בעניין בר זיו הנ"ל עונשו של סוהר שלקח שוחד ב-3 מקרים הוחמר על ידי בית המשפט העליון ומ-6 חודשי מאסר בעבודות שירות הועמד על 12 חודשים בפועל. בהתחשב במעמדו של הנאשם שלפניי, מזכיר העיר, ובהיקף המקרים-50 מקרי שוחד, העונש צריך להיות חמור בצורה משמעותית, הרבה מעבר לתקופה של 36 חודשי מאסר בפועל ואני נוקב בתקופה זו משום שלנגד עיני עומד עונשו של מליק- 36 חודשי מאסר בפועל.

אמנם הנאשם ומליק לא היו שותפים לאותה עבירה וכל אחד פעל לבדו וניצל את מעמדו לקבל כספי שוחד מאותו פלאח, אך יש לשקול גם את עקרון אחידות הענישה עיקר משום שהמאשימה בחרה שלא לערער על עונשו של מליק תוך שאני מדגיש כי כלל אחידות הענישה אינו כלל מתמטי והוא רק אחד משיקולי הענישה.

בהתחשב בעקרון ההלימה והאינטרס הציבורי אין הצדקה להקל בעונשו של הנאשם מעבר להקלה לה זכה מעצם עמדת המאשימה שאימצה את רמת הענישה בתיק מליק לכן אעמיד את עונש המאסר בפועל בתיק

שלפני על 36 חודשי מאסר.

בטרם סיום, בעבירות שוחד מן הראוי להטיל קנס כבקשת המאשימה לנוכח הרווח/טובת ההנאה שהפיק הנאשם. אך לא אתעלם ממצבו הכלכלי של הנאשם והיותו בהליכי פשיטת רגל, האיזון יהיה בכך שלא אחייב את הנאשם במאסר במקרה שהקנס לא ישולם (ראו סעיף 71 לחוק) והקנס, בשיעור של 80,000 ש"ח ישולם ב-25 תשלומים שווים.

סיכום

לאור האמור לעיל אני דן את הנאשם לעונשים הבאים:

- 36 חודשי מאסר בפועל, ממנו ינוכו הימים בהם היה במעצר מיום 28.7.2010 ועד ליום 5.8.2010. הנאשם יתייצב למאסרו בבית סוהר ימ"ר קישון ביום 14.5.17 עד השעה 10:00, או על פי החלטת שב"ס, כשברשותו תעודת זהות או דרכון. על הנאשם לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שב"ס, טלפונים: 08-9787377, 08-9787336.
- 12 חודשי מאסר על תנאי הנאשם לא ישא את עונש המאסר על תנאי אלא אם יעבור תוך שלוש שנים עבירת שוחד לפי פרק ט' סימן ה' לחוק העונשין ויורשע בשל עבירה כזאת תוך תקופת התנאי או לאחריה.
- קנס בשיעור של 80,000 ₪ מבלי שאני קובע חלף מאסר, הקנס ישולם ב-25 תשלומים שווים החל מיום 1.7.17 ובכל ראשון לחודש לאחר מכן, אי תשלום אחד מהתשלומים במועד תעמיד את יתרת הפירעון לתשלום מיידי.
- להבטחת התייצבות הנאשם למאסרו אני מוציא צו עיכוב יציאה מהארץ שיבוטל לאחר תחילת הנשיאה בעונש, בנוסף ישארו בתוקף עד לאותו מועד תנאי השחרור שנקבעו בעת שחרורו ממעצר.

המזכירות תשלח העתק מגזר הדין לשירות המבחן.

זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך 45 יום.

ניתן היום, כ"ט ניסן תשע"ז, 25 אפריל 2017, בנוכחות ב"כ המאשימה עו"ד חאלד חכרוש, הסנגור עו"ד ירון דוד והנאשם בעצמו.